

A MAGYAR NEMZETI BANK ÉS AZ MNB OKTATÁSI KLUB ÚJ JÖVŐKÉP TANULMÁNYI VERSENYÉNEK SZAKMAI SEGÉDLETE ÉS TÉMAJAVASLATAI

A pályamű témája az alábbi témakörök egyike közül választható:

- Otthont mindenkinek program
- Biztonságos nyugdíjrendszer
- Új demográfiai program
- Versenyképes felsőoktatási rendszer
- Digitális azonnali pénzügyi rendszer

A legmegfelelőbb téma kiválasztásához és a csapatok szakmai teljesítményének segítéséhez az alábbiakban a felsorolt témakörökhöz ismertetőt és témajavaslatokat foglalmaztunk meg:

1. OTTHONT MINDENKINEK PROGRAM

1.1. Téma bemutatása

A 2013 és 2019 közötti időszakban a lakáspiac jelentős élénkülését figyelhettük meg, aminek elsősorban a bővülő reáljövedelmek, az alacsony munkanélküliség és a lakosság növekvő megtakarításai járultak hozzá. Ebben a környezetben a kormányzati lakáspolitikai intézkedések, a CSOK kibővítése, az ideiglenes kedvezményes újlakás áfa és a Babaváró hitel is mind tovább erősítették a lakások iránti keresletet. Az elmúlt évek új lakáshitel-szerződéseinek 19 százalékához köthető a CSOK program, míg a lakástranzakciók volumenének 2,2 százalékát a támogatási összegek adták 2019-ben. Az újlakás-építések, vagyis a kínálat nem tudott lépést tartani a kereslettel, így a lakásárak, különösen Budapesten, jelentősen megemelkedtek rontva ezzel a lakhatás elérhetőségét. Budapesten 6 év alatt 193 százalékkal drágultak átlagosan a lakások, míg 2019-ben hazánk fővárosa a 4. legdrágábbnak számított lakásvásárlás és 6. legdrágábbnak bérlés terén Európában. A drágulás következtében a fiatal pályakezdekők egyre inkább kiszorultak a főváros belső kerületeiből, de a középosztály számára is érdemben nehezebb lett a lakásvásárlás elérhetősége a városokban, ami a megnövekedett ingázási idők vagy a lakhatásra erőn felül költött összegek révén az ország versenyképességére is kihat.

A magyar családok egyik legfontosabb vagyoni eleme a saját tulajdonú lakóingatlan, hazánkban csupán a lakosság 14 százaléka bérel, míg 86 százalék saját tulajdonában él. Fenntartható az európai országok között is magasnak számító lakástulajdonlási arány, vagy szükségszerű a lakásbérlés nagyobb térnyerése, hasonlóan a nyugat-európai országokhoz? Milyen mértékű szerepet kell vállalnia az államnak a lakáspiaci folyamatok hosszú távú alakulásában? Szükséges a jelenlegi lakáspolitikai intézkedések finomhangolása, kiegészítése? Hogyan lehetne javítani a fiatalok, a közép- és alsó osztályok lakhatáshoz való hozzáférhetőségét?

1.2. Témajavaslatok

- Lakástulajdonlás vagy bérlet? Mi az optimális tulajdonlási arány? Milyen előnyei vannak a két lakhatási formának?
- Milyen hatást gyakoroltak az elmúlt évek állami lakáspolitikai intézkedései a lakáspiacra és a lakhatás elérhetőségére?
- Milyen piaci kudarcok jelennek meg a hazai lakáspiacon? Milyen lehetőségek adódnak ezek megoldására a meglévő programokban, vagy újak bevezetésével?
- Hogyan lehet növelni a hozzáférést a lakáspolitikai eszközökhöz, programokhoz?
- Hogyan befolyásolják a lakáspiaci trendek az ország versenyképességét? Milyen területeken lenne tér fejlődésre?

2. BIZTONSÁGOS NYUGDÍJRENDSZER

2.1. Téma bemutatása

A magyar nyugdíjrendszer hosszú távú pénzügyi fenntarthatósága erősen függ a nyugdíjrendszer paramétereitől, valamint a demográfiai folyamatok alakulásától. A felosztó-kirovó elven működő nyugdíjrendszerben a nyugdíjak fedezetét az aktív korúak aktuális adó- és járulékbefizetései jelentik. A következő évtizedek során tovább folytatódhat hazánkban a népesség idősödése és a munkaképes korú népesség létszámának csökkenése, ami kihívások elé állíthatja a nyugdíjrendszer fenntarthatóságát.

A biztonságos, tehát fenntartható nyugdíjrendszer megteremtéséhez új intézkedésekre lehet szükség. A jövőbeli nyugdíjreformmal kapcsolatosan számos nyitott kérdés felmerül: finomhangoló vagy mélyreható változásokra van szükség? A nyugdíjrendszer egyes paramétereinek módosítása hogyan hat a nyugdíjregegyenleg alakulására? Hogyan javítható a nyugdíjmegállapítás átláthatósága? Milyen szerepe lehet a jövőben a magánmegtakarításoknak?

2.2. Témajavaslatok

- A magyar nyugdíjrendszer problémái és a nyugdíjrendszer előtt álló kihívások
- Egy nyugdíjreform lehetséges irányai
- Valamely ország sikeres nyugdíjreformjának bemutatása
- A német pontrendszeren alapuló nyugdíjrendszer és/vagy a svéd egyéni számlás nyugdíjrendszer bemutatása
- A gyermekvállalás nyugdíjrendszerben való elismerése, annak lehetséges megvalósítási formái
- A magánmegtakarítások szerepe a nyugdíjrendszerekben

3. ÚJ DEMOGRÁFIAI PROGRAM

3.1. Téma bemutatása

Az elmúlt évek javuló tendenciái ellenére Magyarországon a termékenységi ráta – az uniós országokhoz hasonlóan – továbbra is elmarad a lakosságszám reprodukciójához szükséges 2,1-es szinttől. Ennek eléréséhez hazánkban évente 110 ezer élveszületés szükséges, amihez 2030-ig minden egyes évben 2 ezerrel kellene emelkednie a születésszámnak. A születésszám emelkedését ugyanakkor egyre nagyobb mértékben nehezíti a szülőképes korú nők létszámának csökkenése. Magyarország demográfiai céljainak eléréséhez ezért továbbra is szükséges a meglévő juttatások hatékonyságának növelése és új elemekkel történő bővítése.

A családtámogatási rendszerek tervezésének egyik kulcskérdése, hogy milyen eszközökkel lehet hatékonyan motiválni a családokat több gyermek vállalására. A vonatkozó felmérések azt mutatják, hogy a magyar családok több gyermeket szeretnének, mint amennyit ténylegesen vállalnak is. A családpolitika célja egy olyan támogatási rendszer összeállítása, amely a rendelkezésre álló erőforrásokból a lehető legnagyobb segítséget nyújtja a családok számára. Az optimális támogatási rendszer kialakításához folyamatosan értékelni kell a meglévő elemek kihasználtságát és eredményességét, amelyhez más, a családtámogatási rendszertől független tényezőket (például: lakhely, anya életkora, munkaerőpiaci lehetőségek) is figyelembe kell venni.

3.2. Témajavaslatok

- A gyermekvállalásban szerepet játszó tényezők elemzése a már meglévő gyermekek számának függvényében
- Egy kiválasztott hazai családpolitikai intézkedés vagy intézkedéstípus (például: CSOK, családi adóalapkedvezmény, babaváró hitel) értékelése eredményességi szempontból
- A hazai termékenységi ráta alakulásának elemzése különböző dimenziók mentén (például: lakhely, jövedelem, iskolázottság, családi állapot, életkor, gyermekek száma)
- A magas termékenységi rátával rendelkező vagy jelentős termékenységi ráta növekedést mutató európai, ázsiai, vagy közel-keleti országok jó gyakorlatainak bemutatása
- A termékenységi ráta és az anya életkora közötti összefüggés elemzése nemzetközi összehasonlításban
- A magyar családtámogatási rendszer fejlesztésének lehetséges irányjai

4. VERSENYKÉPES FELSŐOKTATÁSI RENDSZER

4.1. Téma bemutatása

A magyar felsőoktatási intézményeknek nem sikerült a nemzetközileg elismert felsőoktatási rangsorokban a legjobb 300 helyre kerülni. A Quacquarelli Symonds (QS) World University Ranking 2021. évre vonatkozó adatai alapján a legjobb magyar egyetem, a Szegedi Tudományegyetem a globálisan 1001 intézményt számláló lista 501–510. helyén található, az öt második magyarként követő

Debreceni Egyetem is a 521–530. helyen található. Rajtuk kívül azonban nem sok magyar egyetem szerepel a listán: az Eötvös Loránd Tudományegyetem (601–650. hely), Pécsi Tudományegyetem (651–700. hely), Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Budapesti Corvinus Egyetem, Szent István Egyetem, Miskolci Egyetem (801–1000. hely).

Az utóbbi években több olyan lépést történt, amely a felsőoktatás versenyképesebbé tételét célozza meg. Egyik első lépés volt a több állami egyetem alapítványi fenntartásra való átállása is, amely nagyban növeli az intézmények mozgásterét, valamint hosszú távú tervezési lehetőséget is biztosít, amely szükséges a minőségbeli javuláshoz. A ranglistákon való előre lépéshez és a versenyképesebb felsőoktatáshoz az intézményekben olyan feltételeknek kell megvalósulnia, mint például a kutatások és nemzetközi publikációk számának növekedése, nemzetközi tapasztalattal rendelkezők oktatók és hallgatók arányának növelése, színvonalas oktatási környezet (tananyag, adatbázisok) és infrastruktúra kialakítása.

4.2. Témajavaslatok

- Mi a legjobb mérőszáma egy egyetem sikerességének? A felsőoktatási intézmények nemzetközi rangsorai valóban tükrözik a különbségeket?
- Mi lehet az optimális szintje és elosztása a felsőoktatási intézményekre fordított kiadásoknak? Miért és milyen mértékben szükséges a magántőke becsatornázása az oktatásba?
- Milyen eszközökkel lehetne növelni a versenyt a magyar felsőoktatási intézmények között?
- Hogyan növelhető a magyar felsőoktatási intézmények nemzetközi beágyazottsága az oktatók, hallgatók, valamint intézményi együttműködések tekintetében?
- Milyen mértékben befolyásolja a hallgatói munkavállalást és teljesítményt az ösztöndíjak mértéke?
- Mennyire naprakész a magyar felsőoktatási rendszer a tananyagok tekintetében? Milyen mértékű és jellegű szerkezeti átalakításra van szükség a felsőoktatásban?
- Hogyan lehet elősegíteni, hogy a legjobb teljesítményt nyújtó diákok a magyar felsőoktatási rendszert válasszák a külföldi intézményekkel szemben?
- Milyen mértékű és jellegű digitalizációs újítások szükségesek a magyar felsőoktatási rendszerben, hogy az felvehesse a versenyt a nemzetközi intézményekkel?

5. DIGITÁLIS AZONNALI PÉNZÜGYI RENDSZER

A Magyar Nemzeti Bank kezdeményezésére 2020. márciusában elindult az Azonnali fizetési rendszer, amellyel a legfeljebb 10 millió forintos, elektronikus úton indított egyedi belföldi átutalások az év minden napján, 0-24 óráig, 5 másodperc alatt teljesülnek. Az azonnali fizetés újdonsága, hogy a bonyolult számlaszámokat is elfelejthetjük: ezentúl számlaszám helyett akár egy előre regisztrált e-mail címet, vagy telefonszámot is megadhatunk az átutalás címzése során. Emellett lehetséges fizetési kérelmek küldésével tranzakciókat kezdeményezni olyan módon, hogy a fizető félnek küldött üzenetben elküldve az átutalás adatait, a fizetőnek már csak jóvá kell hagynia az átutalás indítását. A rendszer indulásával minden fizetési helyzetben lehetővé vált az elektronikus fizetés, az azonnali

fizetés maga a „készpénz nélküli készpénz”, hiszen kényelmes és versenyképes alternatívája a készpénzes fizetésnek.

5.1. Nemzetközi összehasonlítás

Az azonnali fizetést több országban is bevezették, vagy tervezik a jövőben bevezetni. Érdemes megvizsgálni, hogy a különböző országokban miért döntöttek a bevezetés mellett, milyen formában történt az, illetve azóta milyen tapasztalataik vannak az azonnali rendszerrel kapcsolatban és milyen szolgáltatások épültek a rendszerre, amelyek egyszerűsítik és hatékonyabbá teszik a pénzügyek intézését és a gazdaság működését. A bevezetés után megjelent szolgáltatások további támpontot adhatnak a hazai fejlesztéseknek is.

5.2. Azonnali fizetésre épülő szolgáltatások, technológiák

Az azonnali fizetés megjelenésével a különböző pénzforgalmi szolgáltatók (bankok, fintech szereplők) új és kényelmes fizetési megoldásokkal jelenhetnek meg a piacon (például fizetési kérelem, QR kódos fizetés) ezzel is segítve az azonnali fizetés terjedését és csökkentve a készpénzhasználatot. Az MNB is támogatja az azonnali fizetésre épülő szolgáltatások megjelenését például QR-kód szabvány létrehozásával, illetve folyamatos konzultációkkal a pénzügyi szektor szereplőivel. Tovább támogatják a fejlesztéseket a PSD2 által létrejövő új szabályok (pl. open banking), amelyek segítségével és az azonnali fizetéssel lehetőség nyílik új, innovatív szolgáltatások bevezetésére. Ezeknek köszönhetően pedig akár nem banki szereplők is nyújthatnak a jövőben modern pénzforgalmi szolgáltatásokat. A téma kapcsán érdemes megvizsgálni a szolgáltatásfejlesztési lehetőségeket, vagy részletesen bemutatni egy kitalált innovatív szolgáltatás lehetséges működési modelljét.

5.3. Új biztonsági megoldások a technológiai fejlődés következtében

A technológia fejlődésével a csalók számára is új lehetőségeket jelenthetnek, azonban a Big Data és Machine Learning technikákkal lehetőség van már valós idejű csalás szűrésre és megelőzésre. Ennek kapcsán érdemes lehet megvizsgálni, hogy milyen kockázatok merülhetnek fel a modern pénzügyi szolgáltatások megjelenése kapcsán és milyen módon lehet hatékonyan csökkenteni ezeket a kockázatokat a modern technológiai megoldások használatával.

5.4. Vállalkozások és az azonnali fizetés

Az azonnali fizetés és a kapcsolódó valós idejű pénzügyi szolgáltatások megjelenése nagyban befolyásolhatja a vállalatok mindennapi működését is. Több beszerzési, szerződéskötési folyamat átalakulhat, a beszállítókkal és a vevőkkel fennálló pénzügyi kapcsolatok és a finanszírozási lehetőségek is megváltozhatnak, aminek a következményeképpen növekedhet a működés hatékonysága és visszaszorulhat a készpénz használata a vállalatoknál. A téma kapcsán érdemes megvizsgálni akár elméleti szinten, akár pedig egy konkrét vállalat példáján keresztül bemutatva a hatékonyságnövelési lehetőségeket.